

Opole, 26 kwietnia 2022 r.

BOU.I.0111.1.2022.JW

**Opinia dotycząca wniosku o nadanie statusu miasta miejscowości
Skarbimierz – Osiedle**

Rada Gminy Skarbimierz, podobnie jak w latach ubiegłych, tj. w 2018 r., 2019 r., 2020 r., wystąpiła do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, za pośrednictwem Wojewody Opolskiego z wnioskiem o nadanie statutu miasta miejscowości Skarbimierz – Osiedle. Wniosek podpisany przez Przewodniczącą Rady Gminy wpłynął do Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego z zachowaniem obowiązującego terminu w dniu 29 marca 2022 r.

Podstawą złożenia wniosku jest uchwała Nr XXVIII/232/2022 Rady Gminy Skarbimierz z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie wyrażenia opinii oraz wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Skarbimierz – Osiedle. Uchwała nie została dołączona do wniosku, ale wpłynęła do Wojewody Opolskiego w trybie nadzoru, gdzie została zbadana w zakresie zgodności z prawem. Nie wniesiono w stosunku do niej środków nadzorczych przewidzianych w rozdziale 10 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 i 583).

Wydanie niniejszej opinii, poprzedzone zostało wnikliwą analizą treści wniosku jak i dokumentów do niego załączonych pod względem formalno – prawnym, mając na uwadze treść § 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedziby ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (Dz. U. z 2014 r. poz. 310), zwanego dalej Rozporządzeniem. Zważano na wszystkie aspekty proponowanej zmiany, z uwzględnieniem argumentacji oraz z poszanowaniem zasad prawdy obiektywnej i równości.

Przedmiotem niniejszej opinii jest ocena spełnienia przez miejscowość Skarbimierz – Osiedle kryteriów miejskiej jednostki osadniczej w związku ze złożonym wnioskiem o nadanie tej miejscowości statusu miasta.

Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) nadanie gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalenie jego granic i ich zmiana dokonywane są w sposób uwzględniający infrastrukturę społeczną i techniczną oraz układ urbanistyczny i charakter zabudowy. Definicję legalną miasta formułuje ustawa z 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1443). Zgodnie z art. 2 pkt 3 ww. ustawy, przez miasto należy rozumieć: **jednostkę osadniczą o przewadze zwartej zabudowy i funkcjach nierolniczych**, posiadającą prawa miejskie bądź status miasta nadany w trybie określonym odrębnymi przepisami.

Powyższe przepisy, a także literatura przedmiotu¹, wskazują na następujące cechy miejskich jednostek osadniczych, którymi powinna się legitymować miejscowość ubiegająca się o nadanie statusu miasta:

- miejskie cechy zabudowy – układ o cechach urbanistycznych, czyli o zwartej zabudowie typu miejskiego (bez przewagi zabudowy zagrodowej, miejska parcelacja i zabudowa działek), z rynkiem, wykształconym centrum administracyjno-usługowym, miejskim układem drogowym (nawierzchnie, kanalizacja burzowa, oświetlenie),
- odpowiednio rozwinięta infrastruktura techniczna: wodociągowa, kanalizacyjna, teleinformatyczna, ciepłownicza, gazownicza,
- struktura zatrudnienia ludności – poza działami rolnictwa,
- siedziba instytucji o charakterze miastotwórczym (instytucje kultury, nauki) i ponadlokalnym,
- polityka przestrzenna zawarta w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i realizowana w miejscowych

¹ W. Czarnecki „Planowanie miast i osiedli” Warszawa-Poznań, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1964.

planach zagospodarowania przestrzennego winna rozwijać i wzmacniać powyższe cechy miejskie.

Dodatkowymi atutami miejscowości pretendującej do statusu miasta mogą być historyczne uwarunkowania jej rozwoju, takie jak posiadanie w przeszłości praw miejskich, herbu, pozostałości historycznych elementów zagospodarowania i zabudowy (np. murów miejskich).

Jak wskazano we wniosku, Skarbimierz – Osiedle liczy, według stanu na 31 grudnia 2021 r., 2340 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały oraz 169 zameldowanych na pobyt czasowy. Wniosek nie zawiera bliższych danych w zakresie struktury wieku, a także aktualnych prognoz demograficznych, poza ogólnym stwierdzeniem, że „występuje tendencja wzrostowa” oraz cyt. „Mieszkańcy Skarbimierz – Osiedla to przeważnie młode małżeństwa z dwojgiem dzieci (około 70% zameldowanych) i niewielka ilość emerytów”². Brak jest zatem podstaw do oceny, czy Skarbimierz – Osiedle posiada wystarczającą infrastrukturę społeczną (taką jak szkoły, żłobki), t. j. pozwalającą na wypełnienie funkcji miejskiego ośrodka osadniczego.

W układzie przestrzennym Skarbimierza – Osiedle dominują wielohektarowe, zdegradowane tereny po zlikwidowanej jednostce wojskowej. W obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Skarbimierz, przyjętym uchwałą Nr XXXVI/258/2010 Rady Gminy Skarbimierz z dnia 25 lutego 2010 r., dla byłych terenów wojskowych przewiduje się funkcje usługowe (w tym usługi publiczne), produkcyjne oraz mieszane, produkcyjno-usługowe.

Główne funkcje miejskie – mieszkaniowe i usługowo – administracyjne, skupione są w północno – wschodniej części wsi. Na jej zasób mieszkaniowy składa się kilkanaście budynków wielorodzinnych przejętych po jednostce wojskowej oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Nie występuje tu typowa, jak w innych wsiach Opolszczyzny, zabudowa zagrodowa z charakterystycznym dla niej rozplanowaniem i zagospodarowaniem.

² Wniosek o nadanie miejscowości Skarbimierz – Osiedle statusu miasta.

Elementami wyróżnionego we wniosku centrum są też obiekty użyteczności publicznej: ośrodek zdrowia, przedszkole, szkoła, urząd gminy, kościół, Centrum Sportu i Rekreacji, siedziby banków i poczty. Zdaniem wnioskującej Gminy strefa ta posiada cechy miejskiego centrum, co stanowić ma kolejny argument za nadaniem Skarbimierzowi – Osiedlu statusu miasta. Po dokonaniu analizy przestrzennej tej części miejscowości odnotować należy, że posiada ona czytelny układ, oparty na przecinających się prostopadle drogach zbiorczych (ulice Akacyjowa i Parkowa). Nie występuje tu jednak typowo miejska zabudowa pierzejowa, wyznaczająca granice przestrzeni publicznych, zwłaszcza najważniejszej w postaci rynku. Brak tu też innych miejsc, które ze względu na swoją historię, walory estetyczne i położenie byłyby miejscem kształtującym lokalną tożsamość i sprzyjały nawiązywaniu kontaktów społecznych. „Obszarów przestrzeni publicznej” w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2020 r. poz. 293) – nie wskazano nawet w studium gminnym z 2010 r.

Analiza istniejących uwarunkowań funkcjonalno – przestrzennych wskazuje zatem na ograniczoną możliwość ukształtowania typowej miejskiej przestrzeni urbanistycznej, co znajduje swoje potwierdzenie w kierunkach rozwoju przestrzennego, zapisanych w studium gminnym. Przesądzone wydaje się być przeznaczenie terenów powojkowych, wchodzących w skład Wałbrzyskiej Strefy Ekonomicznej pod funkcje przemysłowe i produkcyjne, co wiąże się z ograniczeniem przestrzennego rozwoju Centrum Skarbierza – Osiedla w kierunkach zachodnim i południowym.

Reasumując: w granicach obszaru objętego wnioskiem wyróżnić można zasadniczo trzy strefy:

- zwartej zabudowy usługowo – mieszkaniowej (określonej we wniosku jako „Centrum”) o stosunkowo wysokiej intensywności zabudowy, z koncentracją podstawowych usług dla mieszkańców,
- strefę przemysłowo – usługową, kilkakrotnie przewyższającą powierzchnią strefę mieszkaniowo – usługową,

- grunty rolnicze opasujące tereny zabudowane od północy i wschodu, w skali miejscowości o niewielkiej powierzchni i potencjale produkcyjnym.

Zaproponowana zmiana statusu miasta Skarbimierz – Osiedle wiąże się z koniecznością poniesienia kosztów jednorazowych. Rada Gminy Skarbimierz w uzasadnieniu do wniosku nr RI.030.39.2022 o nadanie statusu miasta miejscowości Skarbimierz – Osiedle wskazuje, że koszty jednorazowe wprowadzenia proponowanej zmiany związane są z wymianą tablic informacyjnych, pieczęci urzędowych, materiałów promocyjnych oraz materiałów graficznych. Szacuje je się na kwotę 25 tys. zł. Wnioskodawca nie przewiduje ponoszenia kosztów stałych w związku z proponowaną zmianą.

Rada Gminy Skarbimierz w uzasadnieniu do wniosku nr RI.030.39.2022 o nadanie statusu miasta miejscowości Skarbimierz – Osiedle nie stwierdza wprost, że okoliczności wymienione w art. 4d ustawy o samorządzie gminnym nie występują. Wskutek uzyskania statusu miasta, dochody podatkowe na mieszkańca gminy nie zmieniają się, ponieważ podatki lokalne występują w jednakowej wysokości na terenie całej gminy i nie są niższe od najniższych dochodów podatkowych na mieszkańca zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (art. 4d pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym).

Do wniosku dołączono dokumenty:

- opinię Głównego Geodety Kraju z 24.02.2022 r. nr KN-PRG.430.63.2022 potwierdzającą przebieg granic gminy Skarbimierz (załącznik nr 10),
- zaświadczenie Starosty Powiatu Brzeskiego z 21 lutego 2022 r. nr G.6621.4.30.2022, który potwierdza dane dotyczące powierzchni obszaru objętego wnioskiem (załącznik nr 14),
- mapę topograficzną w skali 1:10000 (załącznik nr 16) z zaznaczeniem granic obszaru objętego wnioskiem,
- mapę topograficzną w skali 1:25000 (załącznik nr 17),
- mapę ewidencyjną w skali 1:5000 (załącznik nr 18), zawierającą numery działek ewidencyjnych znajdujących się na obszarze objętym wnioskiem,

- wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Skarbimierz (załącznik nr 9).

W zakresie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami, stwierdza się, iż wymóg przeprowadzenia konsultacji, w związku z proponowaną zmianą został spełniony. Konsultacje odbyły się w oparciu o uchwałę Nr XXVII/223/2022 Rady Gminy Skarbimierz z dnia 14 lutego 2022 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami dotyczącymi nadania miejscowości Skarbimierz – Osiedle statusu miasta oraz uchwałę Nr XXXII/233/2009 z dnia 15 października 2009 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Skarbimierz. Konsultacje z mieszkańcami gminy Skarbimierz, odbyły się w dniach od 23 lutego do 9 marca 2022 r. Na podstawie zarządzenia Nr ZW/0050/31/RI-13/2022 Wójta Gminy Skarbimierz z dnia 9 marca 2022 r. została powołana komisja ds. ich przeprowadzenia.

W wyniku prac komisji powstał raport z dnia 13 marca 2022 r. podsumowujący konsultacje społeczne w sprawie nadania miejscowości Skarbimierz – Osiedle statusu miasta (załącznik nr 24). Według raportu, w konsultacjach wzięło udział 3802 mieszkańców Gminy Skarbimierz czyli 58% osób uprawnionych do głosowania. Stwierdzić należy, że szczegółowe wyniki z konsultacji zawierają błędy. W co najmniej 4 jednostkach pomocniczych gminy, w tym w miejscowości Skarbimierz – Osiedle, została źle zliczona ilość ankiet w stosunku do ilości osób, które wzięły udział w głosowaniu. Niemniej jednak, zgodnie z raportem w samej miejscowości Skarbimierz – Osiedle w konsultacjach wzięło udział 770 osób, czyli 41 % uprawnionych, które opowiedziały się w 90% za nadaniem miejscowości Skarbimierz – Osiedle statusu miasta.

W wyniku przeprowadzonej analizy formalno – prawnej wniosku o nadanie statusu miasta miejscowości Skarbimierz – Osiedle stwierdzić należy, że wniosek zawiera wszystkie niezbędne dokumenty geodezyjne. Biorąc pod uwagę opisany układ i charakter zabudowy uznać należy, iż miejscowość Skarbimierz – Osiedle nie posiada istotnych cech miasta. Istniejąca i planowana strefa mieszkaniowo – usługowa stanowi znikomą powierzchnię wobec terenów przemysłowych, a jej układ i charakter nie posiadają typowych cech miejskiego

Wojewoda Opolski Sławomir Kłosowski

centrum. Obecny układ urbanistyczny miejscowości Skarbimierz – Osiedle w dużej mierze nie przypomina miasta lecz dobrze rozwinięte osiedle.

Mając na uwadze powyższe, negatywnie opiniuję wniosek Rady Gminy Skarbimierz w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Skarbimierz – Osiedle.

Sławomir Kłosowski
Wojewoda Opolski
Sławomir Kłosowski

